

Տ. ԽՈՐԵՆ ԱՎԱԳ ՔԱՅԱՆԱ ԿԻՐԱԿՈՍՅԱՆԻ ՔԱՐՈՉՈՂ՝
ԽՈՍՎԱԾ Ս. ՊԱՅԱՆԵ ՎԱՆՔՈՒՄ ՄԱՏՈՒՑՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(23 հուլիսի, 2023)

Յանուն Հօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն:

«Այսպէս ոչ են կամք առաջի Հօր իմոյ, որ յերկինս է,
եթէ կորիցէ մի ի փոքրկանցս յայսցանէ»

(Մատթ. ԺԸ. 14):

Այսօր ընթերցված ավետարանական հատվածը գայթակղության մասին է: Երբ աշակերտներն սկսում են վիճել, թե իրենցից ով է մեծ լինելու արքայության մեջ, Հիսուս նրանց խոսում է խոնարհության եւ հնազանդության կարեւորության մասին՝ ցույց տալով, որ նրանք գայթակղության եւ սխալ ընկալումների մեջ են իրենց առաքելության վերաբերյալ: Փրկիչը մի մանուկ է առաջ բերում՝ ասելով՝ ով իր անձը խոնարհեցնի, ինչպես այս մանուկը, նա է մեծը արքայության մեջ, իսկ ով գայթակղեցնի ինձ հավատացող այս մանուկներից մեկին, լավ կլինեք, որ նա իր պարանոցին երկանաքար կախեր եւ նետվեր ծովը խորքը, որովհետեւ երկնավոր հոր կամքը չէ, որ այս փոքրիկներից մեկը կորչի:

Իսկ ինչ է գայթակղությունը, որի մասին Քրիստոս ասում է՝ գայթակղություններ կգան: Դրանք տարբեր են ու բազմապիսի: Մեկի համար գայթակղություն կարող է լինել սերը փողի հանդեպ, կամ ավելի լայն իմաստով՝ նյութական աշխարհը: Պատահում է, որ մարդը ոչ մի դեպքում չի հագնում իր ստացվածքով: Նրա համար աշխարհը չափվում է միայն հարստությամբ: Նա ուրիշներին էլ կարեւորություն է ընծայում նրանց ունեցվածքով: Այսպիսի մարդու մասին ժողովրդական իմաստությունն ասում է՝ նա իր հոգին կվաճառի սատանային, իսկ Ավետարանը բնորոշում է՝ աշխարհը կշահես, բայց անձդ կկորցնես:

Մյուսի համար թուլություն է ոչ այնքան հարստանալու մոլուցքը, որքան փառքը եւ անձնասիրությունը: Նա կուրանա նույնիսկ իր անցյալը, մինչեւ անգամ ծնողներին՝ հագուրդ տալու իր փառասիրությանը: Անձի պաշտամունք է, երբ մարդն սկսում իրեն պաշտելի համարել եւ դա պարտադրել մյուսներին: Սա մարդու հոգու աղճատում է: Երրորդի համար գայթակղություն կարող են լինել անբարո վարքը, հարբեցողությունը եւ այլն:

Չարին ծանոթ են այն հակումները եւ մեղսալից ցանկությունները, որոնք իշխում են մարդու հոգուն: Այո՛, այդ մոլորություններն սկսում են պայմանավորել մարդու կյանքը, նրա հարաբերությունները, նրա երգն ու աղոթքը: Եւ հենց այստեղ է փորձիչը փորձում մարդուն: Ինչպես դրախտում՝ Եւայի գայթակղությունը, կամ անապատում՝ Քրիստոսի փորձությունները: Ինչ էր մեծ հաշվով սատանան առաջարկում՝ կատարեք իմ կամքը եւ կստանաք ավելին: Նույնն է եւ առաջարկը մարդուն՝ խոնարհվիր սատանային եւ կստանաս ամեն ցանկալի բան՝ հարստություն, իշխանություն, փառք, երջանկություն եւ այլն:

Սատանան մարդուն փորձության է ենթարկում իր ծառաների, այսինքն՝ արդեն իրեն խոնարհվածների միջոցով: Մարդը՝ իր կենցաղով, իր թվացյալ հաջողություններով, իր ունեցվածքով ուղղակի կամ անուղղակի դառնում է սատանայի ձեռքին գործիք եւ գայթակղություն իր նմանի համար: Օրինակ՝ այսպիսի մի երեւույթ կա, երբ որեւէ մեղքի տարածվածությունը համարվում է արդարացում այդ նույն մեղքի այսպիսի հիմնավորումով. միեւնույն է, ամենքը մեղավոր են, բոլորն էլ անտեսում են Աստծու օրենքը, պատվիրանները հնացած մի բան են, եւ բոլորը այս նույն ընթացքի մեջ են, բայց Աստված հանդուրժում է կարծես թե: Ուրեմն՝ ես էլ նրանցից մեկն եմ, ես էլ այդ մեղավոր ճանապարհի մի անցորդն եմ: Մեղքն սկսում է համարվել բնական մի բան, ու մենք, որ ամենավատն է, հաշտվում ենք մեղքի հետ, մենք դաշինք ենք կնքում մեղքի հետ: Սկսվում են մեղքի վերաբերյալ ավետարանական եւ սուրբգրային բնորոշումների մեղմացումը, վերաիմաստավորումը, հյուսվում են ինքնարդարացման պատմություններ: Ինչպես, օրինակ, համասեռամոլությունը կամ սեռական սանձարձակությունը եւ այլ սատանայական երեւույթներ դիտվում են բնական իրավիճակ: Բայց մեղքի մեջ երջանկությամբ ու հաղթականորեն թեւածելը չէ բնականը: Բնականն Աստծու կամքն ու պատվիրան-

ները կատարելն է: Սուրբ Գրքից գիտենք, որ Սողոմոն ամբողջությամբ ընկղմված էր մեղքի մեջ, իսկ փրկվեց միայն արդար Ղովտը, երբ Աստված կործանեց Սողոմոն ու Գոմորը: Կամ ջրհեղեղի ժամանակ արդյո՞ք բոլորը փրկվեցին: Ո՛չ, միայն Նոյը եւ իր ընտանիքը, քանզի արդար գտնվեցին Աստծու առջեւ:

Գայթակղությունը կարող է լինել եւ ուղիղ իմաստով, երբ մեկն ուրիշին դրդում է մեղք գործելու: Օրինակ՝ այսօր վտանգավոր աստիճանի տարածված երեւույթ է թմրամոլությունը: Այն գրեթե միշտ լինում է ուրիշի դրդմամբ՝ մեկ անգամ փորձելու առաջարկով: Սկսվում է պարզ հետաքրքրությամբ, հետո այս մեղքն ակնթարթորեն կուլ է տալիս մարդուն, եւ արդեն անհնարին է դառնում դեպի կործանում տանող այդ ընթացքը կասեցնելը: Եւ բազում այսպիսի օրինակներ կան:

Երբ մարդն ընկղմվում է մեղքերի հորձանուտը եւ իր կյանքը դարձնում ծառայություն մեղքին, այս ընթացքը նա ընտրում է իր ազատ կամքով: Ոչ ոք չի կարող մարդուն պարտադրել մեղսագործության՝ ո՛չ մարդիկ եւ ո՛չ նույնիսկ սատանան: Նրանք կարող են միայն գայթակղել հավատքի մեջ տկարացած հոգիներին: Այսպիսին է մարդու ազատությունը, որն Աստված է պարգեւել: Մինչդեռ Բարձրյալի կամքն է, որ բոլորը փրկություն ունենան: Ահա ինչու աշխարհ առաքեց Իր միածին Որդուն, որպեսզի Նրան հավատացողները կարողանան հավիտենական կյանքի արժանանալ: Անապատում Քրիստոս մերժեց այն ամենը, ինչը սատանայական գայթակղություն էր: Ճշմարիտ հավատացյալի կյանքը նույնպես պիտի լինի պայքար՝ գայթակղությունների դեմ:

Ավետարանի ամենից հուզիչ պատկերներից է Քրիստոսի աղոթքը Գեթսեմանիի այգում՝ իր մատնությունից անմիջապես առաջ: Գեթսեմանիում Տերը դիմեց Իր հետ այնտեղ գտնվող աշակերտներին՝ Պետրոսին եւ Զեբեդեոսի որդիներին՝ Հովհաննեսին ու Հակոբոսին՝ ասելով. «Արթուն մնացեք եւ աղոթք արեք, որպեսզի փորձության մեջ չընկնեք»: Բայց քիչ անց աշակերտներին քնած գտավ: Նախատեց ու դարձյալ դիմեց. «Արթուն մնացեք եւ աղոթք արեք, որպեսզի փորձության մեջ չընկնեք»: Եւ հետո դարձյալ նրանց քնած գտավ: Եւ երրորդ անգամ նորից նրանց քնած գտավ, քանի որ, ինչպես Ավետարանն է ասում, նրանց աչքերը ծանրացած էին: Ինչպես եւ այսօր մեր մտքերն են ծանրացած ամեն ինչով՝ մեղքով ու գայթակղություններով, որ մոռանում ենք աղոթքի մասին, որ հաճախ անտարբեր քայլում ենք եկեղեցու կողքով:

Այո՛, միայն աղոթքով ու Աստծու զորակցությամբ կարելի է հաղթահարել փորձություններն եւ գալթակղությունները: Այս նվիրական պահին աղոթենք եւ հայցենք, որ Տէր Հիսուս Քրիստոս Իր շնորհը տա մեզ, որ Իրեն հասկանանք ու մեր տագնապների, մեր խառնակ մտքերի ու խոհերի մեջ աղոթք հառաչենք: Որպեսզի չգալթակղվենք ու չգալթակղենք Քրիստոսին հավատացող մանուկներին: Որպեսզի չամաչենք ու չթաքնվենք Աստծու ձայնը լսելիս, ինչպես Ադամը դրախտում՝ գալթակղվելուց ու մեղք գործելուց հետո:

Տո՛ւր մեզ Քո սերն ու ոգին հաղթական, Տէ՛ր Հիսուս Քրիստոս. ամեն:

